

5.2 Veiksmazodžių šaknies balsių kaita ir rašyba

Lietuvių kalbai būdinga šaknies balsių kaita, kuri ateina iš gilios senovės. **Šaknies balsių kaita** būna **kokybinė** ir **kiekybinė**. Kokybinė balsių kaita yra tada, kai keičiasi šaknies balsiai, pavyzdžiui: lįsti, lenda, lindo. Kiekybinė balsių kaita yra tada, kai keičiasi to paties balsio ilgumas, pavyzdžiui: mesti, meta, mes.

Kada turime rašyti ilgąjį, o kada trumpąjį balsį, galime spręsti pagal 3-iojo asmens galūnę.

Jeigu būtojo kartinio laiko 3-iojo asmens galūnė yra o, esamojo laiko šaknyje bus y, ū, būtojo kartinio laiko šaknyje bus i, u.

Pavyzdžiui:

lyti – lyja – lijo

griūti – griūva – griuvo

Jeigu būtojo kartinio laiko 3-iojo asmens galūnė yra è, esamojo laiko šaknyje bus i, u, būtojo kartinio laiko šaknyje bus y, ū.

Pavyzdžiui:

pinti – pina – pynė

kurti – kuria – kūrė

Kartais esamajame laike atsiranda **intarpas m** arba **n**:
lipti – limpa – lipo.

5.2 Veiksmažodžių šaknies balsių kaita ir rašyba

1. Parašykite pagrindines duotųjų veiksmažodžių formas. Su trimis esamojo laiko formomis sugalvokite po sakinį.

Lyti - lyja - lijo.

Pinti - _____ - _____.

Griūti - _____ - _____.

Lėkti - _____ - _____.

Tūpti - _____ - _____.

Sprukti - _____ - _____.

Kurti - _____ - _____.

Dingti - _____ - _____.

Lipti - _____ - _____.

Kristi - _____ - _____.

Rinkti - _____ - _____.

Busti - _____ - _____.

Gyti - _____ - _____.

Pirkti - _____ - _____.

Vyti - _____ - _____.

Vilkti - _____ - _____.

Vogti - _____ - _____.

Imti - _____ - _____.

Pykti - _____ - _____.

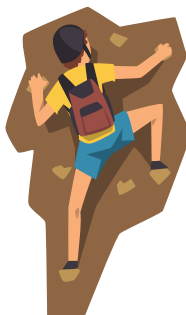
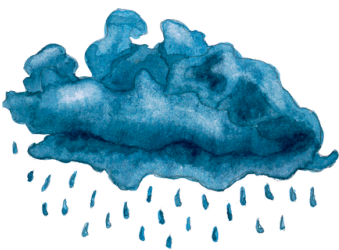
Kilti - _____ - _____.

Džiūti - _____ - _____.

1. _____

2. _____

3. _____

5.2 Veiksmažodžių šaknies balsių kaita ir rašyba

2. Įrašykite praleistas raides.

Dusti, d__sta, duso.
Susti, s__sta, suso.
Griūti, gri__va, griuvo.
Pūti, p__va, puvo.
Pūsti, p__čia, pūtė.
Tūpti, t__pia, tūpė.
Dilti, d__la, dilo.
Dirti, d__ria, dyrė.
Girti, g__ria, gyrė.
Ginti, g__na, gynė.
Spirti, sp__ria, spyrė.
Lyti, l__ja, lijo.
Trinti, tr__na, trynė.
Burti, b__ria; būrė.
Kurti, k__ria, kūrė.
Stumti, st__mia, stūmė.
Gyti, g__ja, gijo.
Įgristi, įgr__sta, įgriso.

3. Sukurkite plakatą, kuris padėtų geriau įsiminti veiksmažodžių šaknies balsių kaitos taisykles.

